

ЛІТОПИС
Б О Й К І В Щ И Н И
Л І Т О Р У С В О У К І В Ш Н С Н У Н У

Квартальник присвячений дослідям, історії,
культури й побуту бойківського племені .

Видає Комітет Бойківщини.

Ч.4/15/ ЗСА-КАНАДА
Січень 1970 р.

ЛІТОПИС БОЙКІВЩИНИ

З М І С Т

	сторона
Від Редакції "Літопису Бойківщини"	1
Вол.Трисяк Перший Листопад 1918 р. в Самборі	2-6
Федір Богич Життя та Загибель дев'яти сіл	7-13
Вол.Ільницький Дещо з бойківського весілля	14-17
М.Тарчанин Весільні парубоцькі коломийки	18
Коломийки	19
др.Софія Парфанович "Поночі"/Із повісті "Попід кичерами й понад потоком"/	20-22
Світлини:Гребенів, Пікуй, Хор Турка, Хижа, Царинське, Весільний стрій	23-26
о.В.Івашко Діяльність мол.орган.в Самборі	27-28
М.Утриско Студентські сходина на горі Пікуй	29-30
М.Луцький Село Лука	31-32
Ю.Кміт Розвіяні мрії/дещо скорочено/	33-35
Референт Видань Комуникат в справі Геогра- фічно-історичного Збірника	36-37
Референт Музею Музей Бойківщини, Княжий дар	38-39
- Скарби матеріяльної культури Бойк.	40-41
- Бойківські наради в Торонті	42
- З'їзди, стрічі Односельчан	43-44
- Сумна Сторінка	45
- Видавничий і пресовий Фонд	46-48

Адреса: "BOYKIWSCHYNA"

Gen.Sec.Myron Utrysko 2222 Brandywine St.
Philadelphia, Pa.19130

Оголошення

Альбом українських народних і стрілецьких пісень
на клясичну гітару/15 пісень/, який зладив Володимир
Осередчук /Ціна 2 дол. і 12 ц.на пересилку/можна за-
мовляти/належність тільки чеками/ W.Oseredczuk
21 Collins St.

Cranford, N.J.07016

Друковано в Бофало, Н.Й. офсетом 800 прим., грудень 1969,
5-те число вийде квітень 1970р. Матеріяли і світлини
вже присилати.

В І Д Р Е Д А К Ц І Я

"Л-І-Т-О-П-И-С-У Б-О-Й-К-І-В-Щ-И-Н-И

Рік нашої праці добігає до кінця і ми змогли за цей час видати чотири книжочки журналу, який намагається бути продовженням свого попередника а саме "Літопису Бойківщини" 30-тих років із Самбора.

Наше завдання не є легке а до того мимо всього не маємо належного розуміння у широких масах бувших мешканців Бойківщини.

Число наших передплатників ще не досягнуло навіть 25% тих, які одержують журнал, хоча вплатити 4.00 дол. річно не повинно бути аж такою перепорою.

Питання до Вас ? Чи даліше видавати і висилати його ? Чи припинити видавання журналу і взагалі нашої праці для Бойківщини?

Одинокую відповідь можете Ви подати і тому чекаємо на вістку від Вас.

Просимо Вас своїми листами, вплачуванням передплати, жертвами на пресовий фонд дати доказ, що Ви бажаєте цього журналу і даєте йому фінансову базу для дальшої та кращої появи.

Журнал є лише частиною діяльності Комітету Бойківщини. Про нашу діяльність і наші плани зокрема видавничі повідомляємо Вас: "Комунікатами, Зверненнями, Вістками з Комітету Бойківщини". Для виконання цих планів треба фінансів і ми маємо "Видавничий фонд Бойківщини" на який свої жертви зложила лише мала горстка.

Комітет вже видав перший збірник "Літературна Бойківщина" в ціні 7.00 дол. Чи Ви вже закупили його? Чи Ви допомогли його продати?

У Редакції є вже зібрані деякі матеріяли, які можуть бути використані в журналі, зокрема маємо багато з півн-східної частини Бойківщини, натомість брак інших а майже зовсім брак добрих світлин. Будьте вибачливі, що не всі матеріяли поміщуємо негайно, деякі подаємо говіркою а дещо не є чітко переписане або має нерозуміння чи мовні помилки.

За Редакцію Ол.Берегницький

Іван Осип Тритяк.

Перший Листопад 1918 р. в Самборі.

На вступі про мій службовий приділ в Самборі. На весну 1918 р. я отримав з Корпусної Команди в Премишлі приказ виїхати до Самбора і там організувати відділ військової поліції. Це був єдиний такий відділ створений окремо для Самбора, де перебували частини двох запасних полків, а це 77-го і 40-вого та табір для поворотців з російського полону. В цих запасних частинах і в таборі було досить т.зв. "марудерів" і злочинних осібняків, які кожної ночі поповнювали різні злочини. Звичайна жандрмерія не могла припинити надто поширеної злочинності і тому створено згаданій відділ під мою команду. Мене вибрано тому, що я мав уже перевишкіл у службі безпеки. Моїм завданням було теж виловлювання дезертирів, яких число помітно збільшувалося. До мене належав також господарський реферат на підкарпатські повіти. Завдяки цьому відділові злочинність швидко зменшилася до рідких випадків. Придержувано значне число дезертирів, які не вертали до своїх частин по закінченні відпустки. Одного разу около півночі окружено одну святиню, з якої випроваджено більший гурт дезертирів, що мали все потрібне до нормального прожитку.

Іншим разом цей відділ допоміг швидко зліквідувати бунт, полученій з густою пізновечірною стріляниною сотні, яка мала відійти на фронт.

Маючи доволі праці, я не звертав уваги на події на фронтах і на настрої населення. Вправді мої два тайні поліцисти повідомили мене, що в місці існує польська підпільна організація, але вона не має багато членів. Українці мають теж подібну організацію, яка є слабша від польської. Я доручив цим поліцистам зібрати докладніші дані з іменами організаторів.

Вкоротці по отриманні звіту про згадані організації, під час мого повороту до мого по-

мешкання / українця / мій господар сказав мені, що хтось з підпільної української організації залишив в моїй кімнаті дещо зброї / кріси, ручні гранати і набої / для переховання, бо, мовляв, до команданта поліції ніхто не піде на ревізію. Я був цікавий, хто це зробив і наказав тайним поліцистам, які були українцями, прослідити довірочно справу. Заки загадка зістала розв'язана, цю зброю потаємно забрано кротко перед розвалом Австрії.

Дуже вчасно рано 1. листопада мої пліцисти повідомили мене, що в ночі поляки зайняли місто, розоружуючи всі австрійські стійки коло магазинів і станицю жандармерії.

Це була для мене приголомшуюча вістка тим більше, що командант красвої жандармерії, який був німцем і вже майором, в розмові зі мною в половині жовтня сказав, що не має ніяких даних про якібудь тайні організації. Я безпроводочно пішов на станицю поліції, щоб справдити стан справи і видати відповідні прикази. Під час розмови з моїми людьми до кімнати ввійшла нагально польська стежа, зложена з кількох молодців з крісами, готовими до стрілу. Провідник сказав, що Австрія розпалася і зажадав в імені польської команди, зложення зброї без непотрібного проливу крови. З огляду на це, що між поліцистами були українці і пляки, годі було думати про спротив і я заявив, що уступаю перед насиллям, але нехай дозволять мені в порядку звільнити зі служби моїх людей, які сповняли тяжку повинність для безпеки мешканців міста. Заразом я спитав провідника, де я міг би говорити з їхнім командантом у важній справі. Він сказав, що команда міста міститься в домі польського Сокола. Поляки забрали кріси, але залишили мені мій револьвер. По відході польської стежі я сказав людям, що около плудня прийду на станицю з послідною виплатою і видам відповідні посвідки звільнення. Відтак я зайшов

до полковника, який вів Команду Доповнень та команданта жандармерії, і вони оба сказали мені, що поляки розброїли їх і звільнили з дальшої служби.

Вкінці я пішов до польського "Сокола" і спитав про команданта міста. В будинку був незвичайний рух. Мені вказали кімнату, в якій було кількох мушин і один з них спитав, за чим приходжу. Я відповів, що як бувший командант, може надто скоро розеруженої, військової поліції, приходжу, щоб обговорити справу дальшої безпеки мешканців міста, в якому знаходиться багато злочинного елемента. Питаючий сказав, що він є командантом міста і що з ним можна говорити про справу. Вивязалася доша розмова, під час якої я вказував на різні труднощі і небезпеки не лише для самої залози але і для загалу мешканців. Бо ж при малочисельности невихованих молодиків не можна буде оберігати великі магазини, та забезпечити мешканців перед злочинцями, як теж не зможуть протиставитися українцям, які на мою думку, напевно будуть наступати на місто в короткому часі. Коли я вичув з висловів команданта, що поляки не почуваяться добре в сучасній ситуації, я радив порозумітися з українцями і жидами, та покликати спільну управу міста і спільну військову залозу. Заразом я сказав, що можу стати посередником між ними і українцями, хоч я не знав, чи українці схочуть говорити про пророзуміння. Розмову закінчив командант тим, що я можу на власну руку розвідати, чи українці погодились би на мою пропозицію.

По цій розмові я полагодив виплату поліцестам і звільнив їх з дальшої служби.

Зайшовши до помешкання я довідався, що в місті немає ні одної міродайної особи, з якою я міг би говорити про порозуміння з поляками.

Сьогодні по 50-ти літах не пригадую собі імен місцевих чільних осіб в тому часі. Госпо-

дар сказав, що найповажніший чоловік поїхав до Львова, щоб розвідати про загальну ситуацію, а інші поїхали на села до рідних, або знайомих. Я удався за порадою до знайомого мельника, Григоровича, який походив з Судової Вишні моего рідного міста, що було розложене при головній дорозі між Львовом і Перемишлем. Він дав почин сходам поважніших громадян, на яких вирішено порозумітися з поляками, щоб мати більшу свободу руху. Остаточно обі сторони погодилися прийти на спільне засідання в будинку магістрату. Народа не тривала довго і присутні погодилися на Управу міста зложеною з представника поляків, українців і жидів. На команданта залоги зложеної з поляків і українців покликано Маріяна Мацієвича, українця, бо він австрійський сотник, був найстаршим рангою в Самборі. Не можу пригадати собі, ктрого дня це було, чи другого чи третього листопада. Управа міста і Мацієвич з місця розпочали працю. Того самого дня видруковано і розліплено в місті відповідні афіші. Згідно з договоренням між сторонами українці мали того ж дня прислати до будинку польського Сокола, що надалі оставав осідком військового команданта, достаточне число озброєних вояків для нічної зміни польських стеж і стійок. Сотник Мацієвич спільно з активнішими українцями, які залишилися в місті, вислали післанців до найближчих сіл з повідомленням про ситуацію і зі зазивом до вїттів, щоб безпроволочно прислали якнайбільше вояків.

У міжчасі Мацієвич збирав дані, як великою мусить бути залога і укладав плян праці на найближчі дні в предвиджуванні, що в короткому часі українці переберуть владу у свої руки: Я помагав сотникові, як його тимчасовий адютант.

Обі сторони нетерпеливо чекали на прихід українських вояків, що мало наступити вечером.

Пізно в ночі прибула перша невелика група вояків і не всі мали кріси. Ми оба з **Маціє** -

вичом почувалися дуже ніяково, не знаючи, чи надійдуть те які відділи, або гурти вояків. Всеж таки впродовж ночі прибуло настільки людей, що змінено всі стійки і стежі. Мацієвич користав зі свого уповажнення і наказував видавати кріси і набої тим воякам, які приходили без зброї.

Наступного дня находили дальші підкріплення і вже можна було застановитися, як найкраще усунути поляків від співпраці без зайвого проливу крові. Ми все ще не знали нічого, що діється у Львові і в Перемишлі.

Бачучи, що вкоротці українці опанують ситуацію в Самборі, я рішив вернути до Судової Вишні в предвиджуванні, що я там потрібний. Мацієвич дуже нерадо мене відпустив домів. Винаймаючи підводи, я без труду доїхав до Вишні, де цивільна Повітова Управа змісця доручила мені обняти обовязки повітового військового команданта і завести лад в місті й повіті. Оповідали мені, що члени військового відділу під командою цивільного комісаря, поводяться свавільно, не виконують доручених їм завдань, самовільно ревідують поворотців, що переходять через місто в обох напрямках і при цьому забирають поворотцям різні речі. Те саме діється на залізничій станції, де годинами передержують потяги, що надходять зі Львова. Деякі міліціанти залишили службу і з крісами відійшли домів. Кожне село стало самостійною республікою і вийти не повинуються наказам Повітової Управи. Подекуди розпочато самовільний вируб лісів. /Списано по 50-ти літах/

"Українські Вісті" - Едмонтон, Канада

Статті інж. Миколи Фляка про історичне минуле Самбора, Старого Самбора та цілої Самбірщини.

"УВ" число 13 з дня 27 березня 1969 р. помістили: Місто Самбір у XV-XVI сторіччі /Польський тиск, Наскок орд, Королева. Бона, Вигляд міста/.

число 14 з дня 2 квітня 1969 р.

Крізь сторіччя недолі - назустріч новому життю.

Бедір Бюгіч   Ж и т т я   т а   З а г и б і л ь
дев'яти сіл турчанського повіту/продовження/.

Ба я так дорогі сусідойки ту з вами заговоривси, а то завтра свята неділейка і по Святій Службі Божій я маю в Євана кумити, бо дітинка уже два місяці як ся вродила та і з води Єгомость вкстили. Завтра будут кстини уже цавком, як ті пани гварат миропочазувати. Тож в ласці Божі зіставайте—а ні—то ходіт зо мнов то ввидите та може і могоричу випсте при тій оказії.

Прийшла свята неділейка і по Хвалі Божі відбулися вкстини малейкого Петра, а кумів було аж штири пари. Але до запису в митрики то хиба пішла една пара, бо більше Єгомость і не приймают. Гварат, що то усьо решта то парада, а до митрик паради не треба. О я забув, що замість двомитрового куска газдівського полотна, я дав хустину, бо так годится парібкови. Но! як прийшли ми до кума в гостину та посідали парами за стів то подали їдчу. На сам перед по келішкови горівки а відтак миска сира і то з житним хлібом, пироги житні, ба навіть і мяса повну миску наципали та тільки шкода, що на самім кінци, як мися вже понаїдали то і мяса много ся в місці лишило.

А типир подали до перших кумів тарілку а на ні окраєць хліба в який запяли пів злогого та порції горілки. Типир йшов припій до куми, яка до того часу ни з ким не говорила. Кума стояла на постили сперта над колисков з дітинов. Перший кум клав гроші на таріль і випиваючи гварив: "Кумцю дай Боже здоровя" та наливав келішок для куми. Тарілку з горівков та грішми переносила одна зі жінок. Кума пригубившия, горівку зливала до якоїсь посудини та відповідала: "Пийте кумцю здорові". І ту церемонію переходили всі куми. Аж від тої хвилі куми ставали правдивими кумами. По тім усім, якщо то був богач справяно музики, по шандрівски грайки. А як не було музики, так посидівши та поговоривши, куми розходилися домів.

О видите! завтра хоч я і молодий, але пискатий так маю йти дівку сватати за Єлька, так дещо і про весіля вам розповім.

Отож отець молодого, як наперед домовивсь з вітцем молодой відносно посагу, передовсім ту входило в рахубу поле та скот. Звичайно в понеділок чи середу а мало коли в п'ятницю/бо то пісний день/, посилав до дому молодой себто відданиці, вістового зі запитом чи приходить слідуєчого дня сватати. Звичайно відповідь була прихильна, бож они наперед погодились. Тут ходило о потвердження тої умови при світках. Отже другого дня досвіта та узнявши з собою хліб завязаний в хустку, два сватачі, отець та молодий йшли до дому відданиці. Прийшовши на місце, стукав один палецею у вікно а другий виголошував мову: "Ми хлопці, ловці з нашим князьом пострілили куницю-красну дівицю і за єї слідом до вашого двору зайшли. Тож вас типир питаєм: "Чи добровільно віддасте ци боюм єї взяти маєм!" По тій промові відчиняв отець двері а мати в тім часі світила лампу. Увійшовши, сватачі клали хліб на стіл та сідали на лаву. Випивши по чарці, добивали торгу о посаг. По згоді, один зі сватачів ставив питання відданици, яка стояла, як правило при печі та шпортала в ній на знак, що она пільнує домашнього огнища. Анцьо та ци підеш за нашого Ёлька? Відповідь була ця сама майже завжди: "Та ци я знаю?—та як отець звилат так і буде. Звичайно отець зізвляля, потім перекусивши, збирались до священника, беручи курку під паху за заручини а при тім несли єще б локот газдівського полотна, яко заплату за треби. По заручинах вертали до дому молодой і тут гостились, але без жадних музик. По виголошеню оповідей та відбутю катехи, готовились до весіля.

Єсли весіля відбувалося у вівторок, так уже в суботу чи неділю запрошувано кривних чи знайомих з інших сіл, чинність та припадала вітцям. В понеділок молода з дружкою прибравшись святочно та надівши на голови вінці з барвінку, прикрашені денедештучними квітами та взявши в руку хустку, йшли просити гостей на весіля. Молодці, поубирані святочно з палецею в руці та хусткою звисаючою з кишені робили ж це саме. Але вони не мали вінців.

Зачиналось прошення від місцевого священника. Отже прийшовши на попівство, дружка перед священником виголошувала: "Просит молода і прошу я, від Бога ласки, від єгомосця, від їмости аби єгомость були ласкаві нас поблагословити до стану малженського". Тут молода додавала: "І я прошу". По уділеню благословенства, йшли по кривних та близьких сусідах просити на весіля. Вони просили: "Просит молода і прошу я аби сте були ласкаві прийти на весіля". Потім на хвилю сідали на лаві а то, щоб ся щистя в тій хаті усіло. Тогож дня у вечір в молодій розпочинались заграванки тобто початок весіля, бож молодий з друґбою та товаришами-хлопцями приходив по сорочку. Музиканти уже на місци грали коломийки, молодіж гуляла. Молода і друґка без вінцей і хусток в руках. За якийсь час приходили молодці зі співами, погулявши та сторгувавши/кілька центів ніби за сорочку/молодці відходили. Тут треба зазначити, що молода мусіла власноручно не тільки вишити, але і вшити сорочку і портки, бо буде в тім молодий вінчатись завтра.

У вівторок рано по благословенстві родичей дочки святим образом при ладкані свах, молодіці без жадної паради, чекали під церквою на прихід молодого заздальгить заосмотрений в баранкову шапку під вінець, який зі собою принесе молодий. Вінець був вє інший від вчорашнього, бо плетений з барвінку в суміш з найкращими колосками вівса, прикрашений чотирма головками чиснику замаяного різнокольоровими нитками. Га! скажете: "Чому чотири?"—а тому, щоб так усі чотири угла хиті держали як той чиснок вінця. По приході молодого оба старости з коровайом ішли на попівство і тут лишивши двоє хліба, з короваєм разом із священником приходили до церкви. По слюбі молода вкладала також на свою шапку вінець з вівсом. До слюбу не вільно мати жадних зелізних речей при собі, не вилучаючи і грошей, щоб з ними не вінчатись. Тому то молодого сорочка під бородою застібнена гарасівкою, цеж саме на рунавах. Молода під бородою застібає чистеньким прядевома на знак, що она типер

стає газдинев а не дівчиною. Музиканти, які супроводжували молодого до шлюбу, чекали звичайно на кінець шлюбу в найближшій хижі до церкви.

По виході молодят, свашок, які до цього часу йшли тихо, та весільних гостей, випивши під церквою по чарці та закусивши єйцьом, музиканти ставали на чолі весільної групи та з музикою, переплітаню парубоцькими коломиїнками і свашок латканьом ішли до родичей молодої.

Прибувши на подвіря молодої, музики грали мелодію привітання а знова музика молодої стоявши на присьбі під вікнами їх витала. Свашки починають латкати: "Вийди, вийди кострубата та привитай молодята". Новоженці очікували на цей вихід "кострубатої" перед порогом до сіней. За хвилину на порозі появилась мати молодої, убрана в коух вовною на зверх, тримаючи на тарілці куски хліба обильяні медом. По зїдженю цих двох кусків хліба та по ритуальних поцілуях з молодятами, мати запрошувала молодят до хати. В тім то часі дружба висувавсь і перехрестивши тричі зовнішні двері під палецею, яку тримав у правій руці, впускав до сіней молодят а відтак по такій церемонії впускав до хати. Тут молодята перейшовши через хату ставали на стілець а відтак перейшовши через стіл, сідали за столом на лаві під головними образами. За молодятами входили музиканти молодого та весільні гості. Молодіж враз з музикантами молодої відходила до бойца або до сусіда і тут бавилися.

В хаті молодої не можна, бо зачинається гостина і свашки на переміну латкают, тож змінити не можна бо то головний весільний закон усяда обовязуючий.

По відбутю гостини приступали до праці музиканти молодого і грали як то кажут від уха. Гуляня зачиналося обовязково танцьом до якого ставало переплітаню найменше 5 пар, а як найбільше но так скільки в колесо могло в хаті таньцюючих поміститись.

До "танца" укладались парами в колесо і придубкуючи до такту музиці наближаючись до тоїж, співали поодинокі себто сольо різnorodні коломийки, по тім сильно усі дубкали. По такімже танци кожний "крутив" /голубець/ зі своєю танцеркою.

Погостившись менш більш по 3 чи 4 годинах гості молодого враз з молодятами та музиканами збиралися до відходу. Вийшовши на подвіря скупчувались, аби мати молодої могла їх добре на дорогу обсіяти. Обсівано вівсом мішаним з потятим барвінком. Весільна група так само зі співами, латканям та музикою відходила до дому молодого, де з цим самим укладом входила до хати молодого, гостилась і гуляла. При відході від молодої музиканти спроваджували гостей до брами та вертали до хати. Мати молодої за відходячими новоженцями виливала ведро води за ними на щастя. В домі молодої збиралися гості та крєвні молодої, щоб іти в придани десь за 2-3 години.

Головне весіля відбувалось тепер з приходом приданів у домі молодого. Від хвилини слюбу молодята усюда переходили разом, тримаючись руками за противні кінці хустки а це на знак нероздільности супружа. Підчас і того часу молодята не беруть участі в танцях а сяят поважно, як годиться господарям за столом. Ситуація змінюється з хвилиною приходу "приданів" себто родичей молодої з музикою, приданим себто подарками та своїми свашками і гостями. Музиканти молодого з хати відходять до бойца чи сусіда а на їх місце стають музиканти молодої. В тім то часі молодята клоняють голови на стіл і удають сплячих. Прибувши мати молодої клякає на столі і трикратно підносить їх голови, цілуєчи обоє в очі, себто будить. По такому збудженю, гості сідають за стіл а молодята відходять до комори на відпочинок. По якомусь часі вертають та сядовяться на своє місце. Музина зачинає грати і гульба йде далі.

По гостині чіпчають молоду. Молода обертається спиною до молодого і він заплітає розпущене волосся в косу, приплітаючи до них оплітки.

Свашки латкають "Тремтит кісойка, тремтит, та когоч вона ся боїт? Чи чіпця червоного ци Єлька молодого? Скінчивши заплітання, на лаву при молодятах стає з одної сторони дружба з другої дружка зі свічками /засвіченими/ в руках та натягнутою хусткою немов бальдахим над головами молодят. Старосціна поховавши слюбні вінці, закладає молодій на голову чепець та зав'язує хустку. Дружка подарувавши хустку дружбі відходять. З цею хвилиною відданиця перестає бути молодницею а переміняється на невістку. Весілля зближається до закінчення.

Виходит з промовою староста молодої та завзиває рідню молодого до відбору подарків такими словами: "Тату молодого до подарунку гречно просимо". По приході тата, вішає йому на плечі ушиту невістков сорочку а через плече перевішує нову пару чобіт. По татові йде на таки* заклик мама, якій закидає на рамена : метровий кусень полотна/найкращого/ так званий "балець". Брати молодого дістають по сорочці, знова сестри та тітки по хустці. Так обвішані подарками йдуть в танець. Тут вже бере участь жених з невісткою, тримаючи її сильно за руку, а то на це, щоб парібоцтво, яке збилось коло дверей не ухопило жени в сіни, а тоб треба дати хлопцям викуп літру горілки а навіть і дві та шей до того встид, що підчас танцю недопільнував жінки. Танець той гуляє сама тільки родина. Для тогож і співають придубкуючи:.. "Ой підемо гулятойки,

Родино, родино,
А щоби ся яре житце,
Зродило, зродило.."

Найбільше співає свекра себто мати молодого, і так зачинає: А у моїм угороді барвінок ся стелит, тепер я си погуляю, кой ся синок женит..

... Мати сина годувала, Богойка просила,

Щоби за ню невістиця водойку носила...

.. Мати сина годувала, сина Николайця,

та бо вона ся сподівала білейкого бальця...

Мати сина годувала, синок солодойкий,

Та ся бальця сподівала, балець коротойкий...

Відгулявши родинний танець, родичі невістки з музикантами та приданами відходили до дому. Мати невістки працювала з дочкою і на відходнім під звуки музики співала: "...Лишаюця Марисуньо

На Бога Святого,
Хоть би тя ту порубали,
Вже ми нич до того..."

Так кінчалось весілля, яке давніше тривало цілий тиждень. Нарід через злидні та визиски збіднів, зійшов до одного дня весільного з 5 чи 10 літрами горілки. За це розпаношилась усяка язва визискувачів. Винищино наші прикрасні ліси так, що в роках 1930-1939 треба було палити в хатах, позісталими пнями по смерічках або ялівцями. Земля висхла, збідніла, ба та і ріки зачали висихати в яких так роїлись пструги, слижі та мерени. Вїзд до Америки був для нас майже замкнений. Купно рідної землі ограничене: "Стрефа Гранічна" - треба від 1935 року зізволєня від пана Воєводи, щоб у сусіда купити кусок поля. Тому і наша земля легко переходила в польські та жидівські руки, бо їм таких позволенєх не треба було мати. Уряд усякими данинами нас гнобит так, що мусимо продавати збіжа, щоб осинею поплатити податки, ми віддаємо його за 12-14 злотих з тим, щоб на весну цеж саме жито купити за 24-26 злотих. Залазимо в довги. Нищать нас усякі паціфікації та так звані "Оброни народове", які друт на нас вишивані сорочки та бѳт, що не вміємо по їхньому поздоровляти.

Но і вийди з тої матні нещасний чоловіче. Сї гай, гай, серце ся крає, як згадаю. Ба та то не кінець на тім. На музики чи як ту казали "грайки" треба позволенє, на збори в читальні теж. Підеш до Лютовиск а троха відмінно будеш убраний від інших а ще як маєш на собі вишивану сорочку то тебе буде 7 поліцаїв легітимувати. Намовляють до зміни прїзвища, дошкулюють, що ти є членом то читальні чи іншого товариства.

/Закінчення буде в 5-тому числі/

Івж. Теодор Ільницький

ДЕЩО З БОЙКІВСЬКОГО ВЕСІЛЛЯ
в Головську пов. Турка н/Стр.

День перед вінчанням молода з дружкою і молодий з дружбою йшли по селі просити на весілля, а були в тому дуже точні, бо не поминали нікого. Кожна живуча людина, яка була в селі мусіла бути запрошена.—

/ Все був тільки один дружба і одна дружка/. Йшли вони просити, одягнені майже так як на весілля.

Молода з дружкою мали на голові вінки з барвінку, в які були вплетені квіти, а як не було квітів то вплітали тоненькі різнокольорові встяжки. Зі заду до вінка були прикріплені довгі і широкі також різнокольорові встяжки, які сягали деколи по нище колін.

Одяг був різний, залежно від масткового стану. Мали вишивані, а радше нашивані взори на "плюшові" горсети, жупанці і вишивані "швабські" сорочки, з білого купованого полотна. В пасі були перевязані "крайкою". Крайки ці були дуже різnorodні.

Спідниці з різних квітчастих матеріалів, деякі мали нашивані /наоколо/ кілька рядів кольорових встяжок.

На ногах мали чобітки, або черевики, але за додатковою оплатою швець вкладав між шкірами золівки, кусок дерева, щоб при ходженні скрипіли, / що було обовязкове /.

В гарячі дні молода і дружка йшли в сорочках без горсетів чи жупанців, але до вінка мали все прикріплені встяжки.

Молодий і дружба, літною порою йшли в капелюхах, а зимовою в бойківських баранкових шапках. Убрання мали куповане, але черевики мусіли також скрипіти. Молодий і дружба мали якусь квітку з барвінком і двома або трома кольоровими встяжками / 30 - 40 см. / прикріпленими до пра-

вого рукава по середині між ліктем, а долонею.

Просити на весілля, молода з дружкою, а особно молодий з дружною йшли так, щоби воно зі собою в ніякому разі не зішлись і себе не бачили. Тому звичайно йшли в тому самому наряді, але в відповіднім відступі. Деколи партія молодого, або молодої висилали дітей на звіді і вони їм доносили де хто знаходиться.

Важне було дуже те, що кожного кого просили, то цілували в лице, а просили всіх не поминаючи навіть і немовлят.. Більші діти ховалися, але молоді їх відшукували і витягали з під припичкачи зі загати або з якогось кута. Як поцілували, казали - " Мої тато і мама тай я просиме на весілля".

По вінчанні, люди уформовували похід на якого переді йшла музика, а потім "молоді", далі гості.

Музика складалась головно з скрипки, баса, бубна і решітки, часом були дві скрипки.

Молоді, музика і весільні гості йшли до хати молодої де відбувалась гостина і танці.

Часом / не на всіх весіллях /, як приїздили чи приходили з церкви то до хати молодої входив молодий сам, а молода ховалась. Тоді дружба йшов її шукати, та кілька разів припроваджував різні погані і обшарпані особи, але все чим раз кращі, а-ж на кінці приводив молоду. Всі вони мали заслонене лице, так що молодий мусів згадувати, а коли не згадав, знімав заслону. Якщо вже привели молоду, то молодий брав її за руку й вони йшли за стіл де сідали на почесному місці по середині, / з тим однак, що молода все сиділа по лівій стороні молодого /.

Стіл застелений був білим льняним обрусом, а на нім кілька мисок, тарілок, та перед кочним була ложка і одна або дві з грубого шкла чарки до горілки. Пили з одної чарки, яка йшла з рук до рук разом з горілкою. Рівнож кілька їло з одної миски.

Між стравами були на столі: печені пироги,

/ книші /, хліб / кислий /, сушені – варені овочі, а в деяких мисках стояла готова мачанка / сметана зі сиром/.

В теплі дні давали їсти звичайно бараболянчу зупу на костях, добре заправленою часником, каша або риж з молоком, варене теляче м'ясо, пироги і голубці, останні тільки зимою, як рівнож зимою баранячий росіл і баранина, або свинина. М'ясо давали тільки варене.

По їді перші танцювали "молоді", а опісля гості. Від тепер стало до столу засідали нові гості і т. д., а хата гуділа від музик. До столу доносили напінки їду. Місце "молодих" тепер ніхто не займав за столом і вони все могли його зайняти.

До кожного весілля треба було все когось, що вмів всім зайнятися і провадити. Такого "аранжера" – називали "старостою" і він був за все "відвічальний" і на все мусів дати свою згоду. Таких в селі було 2-ох, або 3-ох мужчин.

Спів на весіллі, які відносилися до молодих називали "латканням". В часі їди та танців відбувалися різні "церемонії" за столом або коло постелі. Молода прощалася зі своїми подругами, а кілька старших жінок приготувляли "чипець" і молоду до "очіпчування". Розплітали коси, а якщо були задовгі або за-густі, то дещо стинали, щоб волосся могло сховатися в "чипци" і могло бути накрите хустиною. Від цього часу заміжна жінка ніколи не показувалася нікому на очі без хустини на голові.

"Чипець" був зроблений з дерева / головню з ясеня або липи /. Був це кусок дерева вигнаний в обручик в промірі від 4 1/2 до 6 1/2 інча / 12 – 17 см /, залежно від голови і її будови. Обручик цей був 1 1/4 до 2 інчів / 3 – 5 см / висоти, а около 1/8 / 2 1/2 см / гурбини. Його обшивали білим "швабським" полотном.

Коли молодій закладали такий "чипець", старші жінки "латкали" і в тих піснях пригадували, та поучали про нове будуче життя і нові обов'язки.

Коли вже кінчалось все у молодій, їй прийшов час йти до хати свого чоловіка та до його родичів, тоді перед хату заїздив віз, а люди збиралися коло комори, звідки виносили скриню.

В "тій скрині" було придане молодій, головній їй одяги і постіль. Деколи найстаршій дочці мати давала свою "скриню".

Як тільки стали виносити з комори "скриню", то старші жінки починали "латкати". "Ой та скриня торкотиня, наша / Оля чи Марися чи Анна / вже газдиня. Так довго співали аж винесли "скриню" на віз, тоді молода сідала також на цей самий віз і всі гості з "молодими" і з музиками йшли чи йшли до хати молодого. Це називалося, що йде "прошій".

В хаті молодого, або на новім господарстві знову зачиналася гостина, і танці, а "молоді" знову засідали на почеснім місці за столом. В рух йшла знову їда й чарка, різниця була тільки та, що молода була вже в "чипці" і в хустині. По їді частина гостей виходила з хати, а оставалися тільки молоді, але і ті або сиділи або стояли по кутах, бо молода мала зачинати першу роботу на новім місці, а саме позамітати хату. Це однак не було таке просте і нераз бідачка молода мала багато праці і мусіла вживати всіляких хитрощів, щоб це зробити, а головне тоді як мала якогось свого "ворога" між парубками.

Якщо було більше таких "ворогів", то мусіли льосувати. Міг бути тільки один парубок і він мав за ціль не дати "молодій" позамітати хату, не смів однак при тому торкнутися "молоду", мав він тільки розкидувати по хаті нагромаджене молодю сміття.

Вона звичайно собою захищала маленькі купочки сміття і сейчас в щось збирала.

Коли вже хата яко-таким була позамітана, або інші парубки ставали в обороні "молодої", і зліквідували псотняка, тоді молода виходила з хати - звичайно за нею шукали, але вона пересидзувала якийсь короткий час у сусідів, поки не затихли музики і люди розійшлися до дому.

ВЕСІЛЬНІ ПАРУБОЦЬКІ КОЛОМИЙКИ

Йшли дві-баби на весіля,
Такси говорили:
Кумцьо моя солодейка,
Що ви нись варили?

Я варила кисилицю,
А я пиріжійки,
Жиби мися погинали
До танцю ніжійки.

Але йшли два парібки,
Тото підслухали,
А як прийшли на весіля
І так заспівали.

Ой у саду на посаду,
Посію росаду.
Кисилиця іде втаниць,
А пироги ззаду.

Биріт хлопці кисилицю,
Няй пироги стоять,
То найжеся пиріжійки
До танцю не строять.

Ходіт хлопці танцювати,
Таси уважайте,
Котра дівка напереді,
Тотуту лишайте.

Котра дівка напереді,
Та ще файно вбрана,
Ни биріт і хлопці втаниць
Няй чекає пана.

Котра дівка напереді,
Щеса запишила,
Так і хлопці січки вріште
Жибися лишила.

Ідіт хлопці танцювати,
І я піду з вами,
То жиби вам ни виросла
Трава під ногами.

То я в церкві присягала,
Ноги ми тримтіли.
Типирь ня мусиш кохати,
Єгомость виліли.

Ой то пішла танцювати,
Дівка гонорова.
Так ногами пирибират,
Як стара корова.

Ой то вісіля, вісіля,
Мід-горівка пєся.
Сім літ дівча любилося,
Типирь віддаєся.

Ой староста кривоногий,
Ще й ногами косит.
То наївся і напився,
Ще у свашки просит.

Ой заграйте музичійки,
Тої веселої.
То веліла приходити,
Нічийки темної...

Ой музика грає, грає,
Веселося дивит.
Єго жона хлопців любить,
Вінся ни противит.

Ішла баба на вісіля,
Ї росоліся вмила,
Сіракомся повтирала,
Еи чирвона біла.

Коломийки

Сидить бойко під горою,
На сопільці грає,
Свою тяжку, гірку долю,
В сопілку ховає.

Гори наші дорогії,
Чом ви посумніли?
Де поділась краса ваша,
Чом вершки зчорніли?

Чорноока дівчинонька,
За ним спозирає, очима моргає.
Заспівала б туду-дуду-дуду туду,
Відваги не має.

подала М.Гор-ка

Відваги не має,
Очи протирає.
Полонини свої рідні,
Сльозами змиває.

Коломийки /Село Розлуч/

Калинойко зелена,
Чого в лузі стоїш?
Чи до сонця ся визиращ?
Чи дожджу ся боїш?

Полонини мої рідні,
Хто вас потішає?
Чи вороги, чи зрадники?
Про те все, Бог знає...

Ні до сонця не визирам,
Ні дожджу ся бою.
Де ня мати породила,
Такой там си стою.

Вівці мої білесенькі,
Де ви ся поділи?
Чи вас дики розігнали,
Чи вовки поїли?

Мені туга, тобі друга,
На нашим сердейку.
Ми ся нігди не увидим,
Аж у неділейку.

Прийшли вовки в наші гори,
Вівці позідали,
А молодих вівчариків,
У чужий ліс загнали.

На орісі листя вгору,
І листя в долину.
Щось ми зробив паробойку,
Що за тобою гину?

Загнали їх в чужі ліси,
Щоб їх корчувати,
А для їхніх молоденьких,
Могилу придбати.

Засвіти місячейку,
Зайди за комору.
А я собі миленейким
Дащо поговорю.

Щоб я знала їхню біду,
Своє горе знала,
Була б я їх як одного
В темний яр сховала.

Засвіти місячейку,
Тай ти зоре ясна.
На то подвірейко,
Де дівчина красна.

/із збірки др.С.Парфанович/

ПОНОЧІ

(Із повісті "Полід кичерами й понад потоком").

Кася пастишить. Корови ходять по лісу, та десь там, поміж ялицями та смерічками прають їхні дзвіночки. Кася приспівує собі, збирає гриби та приглядається й прислухується до тайниць лісових.

Іде легенько поміж кущами. Ходить так тихо, що ніхто її кроків не чує. У лісі тиша. Нагло: лусь!... Що це?

То гілка тріснула, а яка луна пішла лісом! Кася зіщулилася і розглядається: ануж прокинеться страшний лісовик і поженеться за нею! Стала, слухає. Ні, немає нікого. Іде далі. Похилиться, тут підійме біляка, там голубінку. Ступає безшелесно по моху і опинюється здивована перед яскравим мухомором. Учора його тут ще не було, а нині... а може то не гриб? Може то вогник вистрелив із землі? Кружляє, стрікотить, палахкотить та грає білими іскорками. А може від нього займеться ліс? А може то не вогник, тільки малий дідок-чарівник, у червоній шапочці, із білою бородою... Кася приклякає й дивиться: ні, це мухомор.

А це що?! Під кущиком прикучнула вона, загорнулася синьою плахтою, з під неї видно білі рукави сорочки. Ах, це ж тільки шапочка синяка! Вчора вона була маленькою, синьою цяточкою на моху.

Кася іде в ліс. Луп! Що то? Ах, то шишка, бач, яка тяжка!

Десь на вершку між темними смереками грає скрипка. Така біла, дерев'яна, з одною-двома струнами, що її сам музика ви-стругав. Співав тоненько, солодко. Ліс причаївся і слухає. Ні пташка, ні комашка не ворухнеться. Скрипочка грає ревно й стиха. Хто грає так ідучи вершками поміж старими смереками? Кася біжить, пробивається крізь гущавник та вибігає на вершок. Але скрипочка вже не грає на вершку. Там тільки малини капують в кущів, як краплі крові. А пісня пішла лісом, пішла вершками.

Дівчина йде лісом, опинається на другий вершок, закиданий камінням. Може то любко солодкий кличе там на Романовім вершку?

Зза млаки, що розслася між обома вершками,

Ой Іване, Іваночку, скрипка надить і пісня кличе:

З чорними очима,

Туда, туда,

Я би за тобов, Іване,

Туда, туда, дайна!

Відки би тя ввидіти,

У Дунай скочила.

Білявино файна?

Але млака тряска, непрохідна. Дівчина спиняється на березі та хреститься. Вривається струна на чарівній скрипці і мовкне пісня десь за верхами. Тільки лісами лине гомін-вівкання:

Угууу...у, гуу...у, угууу...у.

В лісі вечоріє. Пастухи вертаються додому. Їдуть на конях хлопці й дівчата. Попереду йдуть корови, густо подзвонюючи дзвінками. З'їздять лісовими стежками на кам'янисті лісові дороги. Сопілка грає—свище. Як уже покінчить, зараз же лунає пісня:

Конику воронейкий,
Грива та білейка,
Завези ня, занеси ня,
Де моя милейка!—ааа-ааа-ааа!

Голос підноситься й спадає, вівкає й стелиться по вечірніх росях. Десь ізза яру, зза вершка відповідає йому друга сопілка й пісня.

Але на ліс запав сумерк. Із потоків і млак підноситься білий туман і лягає на галявині серед лісу. Там малесеньке озерце. Крізь темряву лісу проривається місячне проміння. По ньому, як по золотих нитках, танцюють мавки. З гущавини виходить лісовий король та вибирає собі дівчину з-поміж мавок чи може з-поміж тих із села, що заблукались поночі по лісу.

Чому, коню, не п'єш воду?
Ци дорогу чуєш?...
Чому сину, Василю,
Дома не ночеєш?—журиться мати.

Василя ніщо не втримає дома. Як місяць зійде на небо, на нього нападає чар: він іде в ліс. А там під лісом—чи не марасник стоїть? Кременезний, довгобородий, схрестив руки на грудях. Треба попри нього скрадатися дуже потиху. Він задивлений у срібні стежки, що біжать від місяця. Але людський дух може його пробувати і тоді смерть такій людині, що порушила його мрійливий сон. Василь скрадається тихцем.

Уже в лісі! Пітьма зловісна приймає його. Продирається крізь кущі. Тільки латкаті тіні повзуть по стовбурах, біжать за ним та кидають мертвецьку блідість на його обличчя.

Хрусь! хрусь!—гомін пішов лісом. Василь припав до старої ялиці й ледве переводить дух. Хтось стоїть між деревами, простяг руки, на пальцях довгі кігті. Це страх лісовий. Але не спинить Василя! Он яр. Над ним сріблиться зелений мох, а довгі тіні падають на млаку. Ліс зашумить часом і вмовкне.

Над яр виходить жовтоволоса дівчина, ніби з-під землі виросла. На обличчі горять іскрами чорні очі. Заспіває:

Бодай би ся завалили,
Верхи зкичерами!
Чий бис ся змагав милейкий
До ня вечорами.

Стоїть та й наслухує. Трісне гілка в лісі. Піде луна, а далі тиша. Сова закричить, а ліс мовчить. Розчісує своє жовте волосся та кидає в яр. Воно сяє блудним вогником та кружляє, як іскра в темряві. А Василеві серце б'ється. Від її волосків сріблиться млака. Її сміх лунає по лісу.

Стоять над яром, обнявшись, а Василь просить: повідж ми, білявино файна, відки ти, та ний тя засватаю. Не можу я поночі скрадатися в темний ліс, бом ня стара мати варує. А життя ми нема без тебе, ні вдень, ні вночі. Для тебе м кинув у селі дівку із сивими вічками.

—Як кинеш вітця і матір, як прокленеш Бога, твоя буду!— припадає губами до його губ, очі її горять, як вогонь, а руками, наче гадинами обвела його шию.

Мовчить ліс. Де-не-де тільки блідне місячне сяйво покрадається крізь тущавину. Темряв криє тайну Василевого кохання. Василь стає блідий, блідий, щораз блідший. Усю кров з нього виссала відьма— його солодка коханка. І Василь уже не тямить себе: вирікається вітця, матері й проклинає Бога.

З реготом западається у млаку чарівна коханка і блідий парубок. Над ними закривається трясовиння. Серед нього слідами сльозить гнила вода, на ній іржаві плями, наче кров.

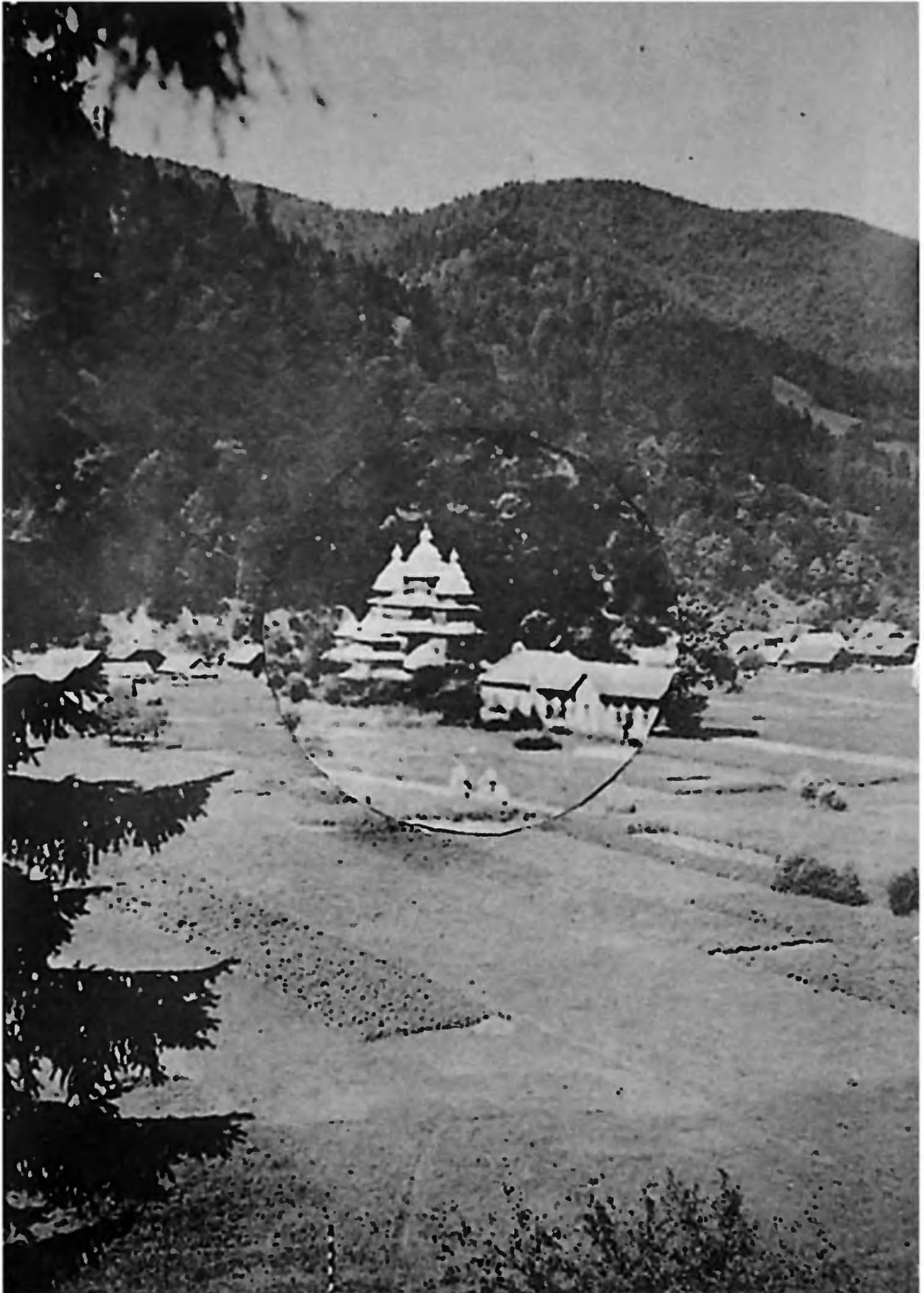
Але є в році такий день, може в ніч під Купала, а може під Великдень, коли прішники каються. Тоді оживає і млака.. Стоять серед неї, обнявшись Василь і бліда мара, а над берегом ходить його дівчина, ломить руки тай плаче.

Милейкий, милейкий!
Тос ми не щирейкий,
Тос ня зрадив, тос ня звів
Що зяль ми тяжейкий.

Але, як у церкві співночі бовкне дзвін, западаються усі в млаку. Тільки кружляє над нею гнила вода із кривавими плямами. А дівчина-пастушка стане над яром та си заспіває:

Ци я така нещаслива,
Цим така нещасна?
Ци моя зірничейка,
На небі погасла?

Може так вона жалує оту білявину, що їй Василя мара відчушила, а може й про свою долю думає: за нелюба батьки хочуть її дати. А ліс стоїть споконвіку та шумить собі у вітрі.

Українська Католицька Церква в селі Гребенів,
повіт Сколе, в Західній Україні. Світлив Інж.
Омелян Михайло Тишовницький в серпні 1939 р.

Прогулька і сходина студентів
Турчанщини на горі Пікуй

Хор в Турці
Диригент А.Горечко

Бойківська хижа
в с.Тухля/Скільщина/

Вид на Царинське

Весільний стрій молодої й дружки
село Лопушанка Лехнова, пов. Турка
власність строїв І.Кметик

о. Володимир Івашко.

ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В САМБОРІ.

ВСУМ або повною назвою Виховні Спільноти Української Молоді. Ця організація постала за часів німецької окупації і заступала давний Пласт. На терені Самбора вона дуже гарно розрослася. Правдоподібно було коло 300 членів, хлопців і дівчат. Душею цієї організації був учитель, а радше професор, Олександр Бережницький, тепер у Баффало. Він виїхав у дирекції якоїсь середньої школи, чи не учительської семінарії, приміщення для ВСУМ. Там зібрано прекрасну колекцію різних українських вишивок, а передовсім Бойківщини. Ми відбували сходи і прогульки. Одна з поважніших прогулок була на Гору Князя Льва коло Лаврова.

В Самборі відбуто конференцію, на яку приїхали зі Львова Сірій Лев, Проф. Северин Левицький, Цюпа Паліїв та інші. Пам'ятаю слова Сірого Лева, який сказав їх пані Цюпі, але так, щоб я чув: "Подивіться, Цюпо, так треба тепер організувати нашу молодь! Ми львовяне можемо тут багато навчитися". Коли це було не пам'ятаю. Великим відгомном пролунав з'їзд ВСУМ, що відбувся літом 1943-го року, в Самборі. Було кілька соток молоді, відправа під голим небом, марш через місто. В Календарці Українського Юнацтва "Дорога" з 1944 року, Українське Видавництво, Краків - Львів, було поміщено одну фотознімку з цього здвигу. Календарець маю, а сторінку з фотознімкою пересилаю Вам в залученні. Не знаю чи вона Вам здасться. Можете її задержати собі.

"ПЛАЙ" - це товариство з характером туристично-красознавчим. Призабув як називався його основник, це був адвокат, що стояв близько до д-ра Кобільника і співпрацював з музеєм "Бойківщина". Він був середнього росту, щуплий, смаглявий на лиці і мав якесь шляхоцьке прізвище. Цей адвокат був ентузіастом на полі цієї організації "Плай". В одному часі "Плай" мав добру дружину відбиванки, яка виграва-

ла змагання навіть з добрими польськими друзими. Я ближче не співпрацював з цією організацією і тому не можу подати більше відомостей.

"Дністер" – це український спортовий клуб, який мав за собою багатогранну діяльність і цікаві переживання. Коли він був започаткований – не пригадую собі. Знаю, що перед моїм приходом до самбора, душею цього клубу був сл.п. о.Федевич, якого поляки замордували. Головою клубу якийсь час був д-р. Парфанович, інж. Юліян Темник, а через 3-ри роки я, від 1941 до 1943 року. При кінці 1943 року відбулися загальні збори клубу і тоді виготовлено звіт, що його подано учасникам зборів на письмі. Це був один з найкращих звітів, які я зустрічав в організаціях цього типу. Пригадую собі, що в клубі було 11 ділянок різного спорту, включно до шпади. Сама ділянка копаного мяча мала 4-ри окремі дружини, а організація шахових турнірів налажала до найкращих, які колинебудь українці в Галичині влаштовували. На жаль звіту я не маю, хоча беріг його довгий час.

Із нових видань:

Олесь Лупій   Г. Р. А. Н. Ї

роман, стор. 213, Київ 1968, перевидано на еміграції.

Зміст книжки цікавий для всіх а зокрема б. мешканців Карпат. Подаємо тут уривок із повісти:...

"–Скажіть, чому почали так вирубувати карпатські ліси?–...Бо то нікому не болить Григорію Васильовичу. Нікому. Наші зелені Карпати то є краса на всю Україну. Де ви ще такий куточок знайдете?..І куди це дерево йде?–...А куди?В шахти. Раніше в Донбас везли, а тепер в Червоноград, Нововолинськ. Везуть і везуть. Нема кому захистити наші Карпати. З Москви накажуть, з Києва скажуть, а отим що?Рубають..."

Мгр. Мирон Утриско

Студентські Сходини на горі Пікуй

Повітова студенська Секція в Турці над/Стр. що існувала в часі між двома війнами, найбільшу свою діяльність проявляла в часі вакацій, не лиш тому, що в тій порі всі студенти Турчанщини були вдома, але теж й тому, що в Турчанські гори приїздили в літі студенти з міст і долів. Оживало тоді життя в різних ділянках многогранного руху.

В часі вакацій ланка копаного мяча Турчанського Бескиду організувала дуже успішні змагання з іншими клубами. Відбиванкова дружина організувала окружні змагання в Турці, та виїздила на змагання до Самбора, Старого Самбора, Михнівця. Студенти їздили по Читальнях з відчитами, та допомагали організувати кооперативи. Студенські вакаційні "Вечорниці" в Турці, були одними з кращих в році, на них приїздили численні гості не лише з повіту, але теж з інших міст. Студенти в Турці зорганізували аматорський театральний гурток, який їздив з виставами до Борині, Яблінки, Липя та інших громад. Організовано часті прогульки, між іншим обовязково раз в рік - з початком серпня, на Маківку. В літній порі поглиблювалася теж і організаційна праця в Студ.Секції. Відбувалися часті сходини з доповідями, головно на ідеологічні теми. В той спосіб поборювано комуністичні впливи, які зокрема в тридцятих роках, були ще досить сильні навіть між студентами. Студенти вели теж всю націоналістичну працю в місті і в повіті.

Натурально польська поліція не радо дивилася на активність українського студентства, зокрема на полічному полі. Тому не раз треба було студентам скриватися зі своїми сходинами і стрічами. А особливо в 1930,р. поляки дуже посилили нагінку на українську молодь. Розв'язали спортове товариство Сокіл та молодечу організацію Пласт, та заборонили їх діяльність в цілій Галичині. Ту і там Пласт перейшов в підпілля. Підпільний Пласт діяв теж і на терені Турки. Сходини відбувалися в різних домівках і місцях, а найчастіше в лісках за містом.

В липні 1931 р. провід Студенського Товариства в Турці постановив скликати і відбутися Сходина на вершку гори Пікуй. Малими групами мандрували студенти на ті сходини. У підніжжя гори лежить -мальовничо розкинене - село Гусне Велике, в якому парохом був о.Іваньо. В навечеря сходин на його плєбанії зібрався вже чималий гурт студентів. І досвітв, коли ми зібралися і вирушали на Пікуй, щоб побачити його красу зі сходом сонця, ненадіжно нас обступила поліція, хочачи арештувати декого з нас, але тому що не мали зі суду дозволу на арешт, по переслуханні і списанні протоколу лишили нас в спокою.

З деяким опізненням і по трьох годинах доволі важкого підходу, ми опинилися на вершку гори Пікуй, подивляючи довкруги чудовий краєвид. Це найвищий вершок Бойківських Карпат, про який в 2, числі "Літопису" був окремий вірш. Здовж вершка гори йшла тоді чеська границя. Ми мали нагоду оглядати обі сторони Карпат - підкарпатську і закарпатську. При чому, зокрема через далековиди було видно чудові збіччя покриті шпильковими лісами, а над берегами гірських потоків галицькі і закарпатські села. Мимо штучних границь, потворених окупантами, було видно, що по обабіч Карпат живе не лише один і той самий нарід Українці, але теж одно і те саме племя. Дивлячись на будову хат по галицькій стороні в прикордонних селах як: Гусне, Кривка, Івашківці, чи по закарпатській як: Кичерна, Нижні Ворота, Полонина, Воловець, видно було однаковий стиль хат зі стріхами, чисто білених. Не менш однаковою була й ноша: білі сорочки з вишивками -поверх теж білих штанів з льняного полотна, лейбики і сіраки, з битого, вироблюваного самими селянами сукна, та кресані і ходаки. В кожному селі, по обох сторонах Карпат, звичайно на горбочку стояла гарна в оригінальному бойківському стилі церква з трьома навами, покритими 5, 6, а то і 7-ома дашками критими гонтами, а на верху кожньої хрест. Коли ще взяти до уваги подібність звичаїв, вірувань, обичаїв і вдачу мешканців по оба боки Карпат, то все це наводить

на певну думку, що в тій полосі, так на підкарпатті, як і на закарпатті живе одно і те саме плем'я, плем'я Бойків, нащадки давнього Кельтського племені Боїв, яке сильно піднищене наїздом Татар, було відтак підкріплене княжими дружинниками Галицької Русі. Штучну границю між ними на верхах Карпат, створили окупанти як: Маляри, Чехи, Австрійці, Голяки, використовуючи природну верховинну смугу для поведення границь.

Дивлячись на неперевершену красу карпатської Верховини, якою Всевишній наділив наших предків, ми горді, що ті їхні прикмети мають мешканці Карпат: любов до Всевишнього і до краси природи Ним створеної.

По відбутті сходин, перекусці та зробленні декілька знімок, пізнім вечером сходили ми до села Гусне, де після нічлігу на гостинній плєбанії, поділившись на менші групи повернулись до своїх місцевостей.

Микола Луцький

Лука Шляхоцька к. Самбора.

Вже перед першою світовою війною село Лука було свідомою і організованою громадою. В селі була кооператива, райфанзенка, Народний Дім, Читальня "Грєсє світи", "Сокіл", духова оркестра та інше. Дуже активними були студенти Іван і Лев Луцький та вїйт Петро Бєлинський з двома синами.

Зараз по вїйні в 1919р. парох Луки о. Петро Гогорецький Сас заложив нижчу Гімназію під назвою "Рідна Школа", якої першим директором був п. Верхола, що згинув в 1921 р. На його місце прийшов п. Леонід Бачинський, що був керівником аж до розв'язання Гімназії в 1924 р. Професорами в тій Гімназії були: пп. Тимченко, Краснопільський, Калиновський, Букоємський, Лукомський, Гасічник, Мацюрак, Урбаняк і Мацьків. Катехитами були о. Петрицький і о. Король. Пересічно річно в чотирьох клясах було кругло 100, учеників з Луки та сусідних сіл. Ми мо старань Гімназія ця не одержала прилюдних прав від польської влади. З кінцем кожно-

го шкільного року всі ученики їздили до Перемишля здавати кінцеві іспити. По розв'язанні Гімназії польською владою в 1924, році всі ученики розїхалися до різних шкіл в Перемишль, Самбор, Стрию і Дрогобичі.

Ще перед першою війною село Лука дало поперх 12, учителів і одного священника, а по війні з Луки вийшло коло 30, учителів, 8, священників, 1, лікар, 2, фармацевти, 5, правників, 5, професорів, 1, експортівець і деяке число кооператорів.

По першій світовій війні засновано в Луці Товариство протиалькогольне "Відродження" і завдяки його діяльності, в селі зліквідовано 6, коршем і їхні власники - жиди покинули село. При чинальній "Просвіти" існував драматичний гурток і хор, які провадили головню молоді люди. Молодь висипала в селі могилу борцям, що впали за волю України. Ту могилу посвятив в 1933, році о. Андріанович. В зв'язку з тим польська поліція арештувала 24, особи, між ними адвоката Антона Луцького.

Із села Лука походять визначні люди, такі як б. сенатор Остап Луцький, голова Сільського Господаря Мирон Луцький та інші.

В часі другої світової війни багато людей з Луки погинуло в тюрмах та концентраційних таборах, чимало виїхало на еміграцію.

Про гімназію в селі Лука були статті-спомини у нашій пресі та журналах. Про це писали: Проф. Т. Мацьків і проф. Л. Бачинський.

Дані про Луку: /Шематизм з 1936 р./
Церква св. о. Николая, збудована 1866 р., українців 1141.
Від 1965 р. Луку перезвано на Озірне, населення 687.
Сільраді підпорядковані: Залужани/Татари/, Майнич, Мала Хвороща. Колгосп "Іскра" має 1160 га орної землі. Є 8 - річна школа, бібліотека. Відкрито шевську майстерню.
Село вперше згадується під назвою Лука в письмових джерелах 1473 році. /Історія міст і сіл УРСР, Львівська Область/

Юрій Кміт

РОЗВІЯНІ МРПІ /дещо скорочено/

Розсіяли ся “людкове”, зі сьвятку йдучи, з Лютовнищ. По полях, по верхах і долинах на всі боки снують ся більші і менші промадки в різно-колірових ношах. Тут і там час до часу чути накликування: “Подїт мене”. Сонце похилило ся на захід. Повіває холодний вітер, тим то дехто висловлюєть ся: “Осінне сонце таке тепле, що чьуджья мати”.

Дорогою повертала Евка Коростинська з “Дидьових” з другою жоною, що ходила “душью очьницьати, гріхи змивати, бо в хижьї клятьба за клятьбов, гирка година, сварбі з пасирбами не кінця. Гиршья моя доля, ниж того, що за пята їмат. Газда лишьив ми довгу, ги соломи в стрісі. Нихто ни видїв го пьяного; ни балював, а всьо пішло в пивичь і тільки нанизяно жьури та клопоту... Дакому Біг бідну судив уже видиш з кондаку сьвіта.

Дрібні діти. Отиць умер і відказав їм якийсь загін, али колись тре їм буде ще доходити вітчизнини... Як повна хата, то й чьуджый за брата, як утрата, то й не брата! За всім треба самому бігати і обганяти ся, ги від псів... Ни вродив ся хлїбиць, їсти ни є що, купуєме, вісім кіпок усього било. Їдзь і розпережьи ся... Тяжко пригудувати й тилятко, коль ни є на чім. Іди, та йди, ги вода, по зарібках...”. “У вас призота чьирез пасирби, повідає Евка Коростинська, що нетерпеливо ждала, аби прийти борше собі до слова, а в мене жьура зза своїх дїтній. Мене ся люди питают: Ци біла я у сина? Ой біла... Бодай я такої гостини ни дїжджала! Прийшло на тот балиць*).

Мати молодой роздає родині молодого дарунки: матери звій купного полотна, звичайно три метри; иньшим сорочки й хустки. Полотно давати, а сверка його вказала ми, али ни дала. Просилам їх у гостину: Финю, нивістойко моя, і ти, свахуню, прийдїт, чей я вартую вам яку гостину дати, а вона мнов фївкнула: “Ни потрібую”. Підийшла я д ньому: Синочьку, гвару, та хоть ти прийди, коль їм сором за мене. Минї ни стидно, що я бідна, бо і в Йильвові ходят голї, всязди є такі. Вже бідному ни жьити? Ци я тому винна? А він ги губернатор: “Ну, ну, я знаю, де ви”... Добре, синойку, добре, я си гадала, щос забив... Ци і ти ся змовив на таке? Файносте ня всі-словом покололи! Чьоловік за дїтьми гине, а душью губит. Гей, гей, Бойку любий, що дїттак запросит, я біла би з під землі дістала. Трудилам ся, аж ми очьї підлазили. Як я кирваво тебе годувала... Дем робила, там і тебе на плечьях носила, оби ти хлоп-

ці розпусні дащо ни вчїнили. Лишьилам свою силу по людських загонах. Било так, що ни сїдалам і на полудне. Я з того жьила, що заробила, дивятеро дїтий годувала.

— Дїтину годувати — лїпшьє камїнь глодати, як ни є при чїм.

— Шьянувала, красно годувала, ни за його ласки, ай за божьої й людської. А типир від нього втїкаю й слїди забираю. Ще минї очьї ни висхли від плачю. Я лист від нього кусала, так ем тримала, до грудий прикладала, що то від мого Йильця; я по ручьцї прядива жьибрала, всьо до купки складала, зганяла, людей молила, грейцарики позичьала, всьо збирала, оби бїльшьє, такам чьорна била, ги тота бляха, що в коминї, а я го до Гамирики виправила. Я голову свою ложьила... Синочьку, жьєбрати буду на тебе, ли но ти заробляй, щьади, складай, купиш загїн поля, поставиш хижьу, найде ся і скотя і паця й курки і всьо так буде, ги в людей. Бив сїм лїт у Гамирицї, а типир вийшьов, а старшьий, що на орнарнї, дав ми знати. Рано лежьу натщє і пвару, що то минї таке снит ся(дивю ся попід вїкна, йде Матїй. Мнов ги що шьибло... Богойку, татцю наш милий, і ти, божья Мати, ухили нас від лихого! Дєсь певне дївчья захорїло, а вїн: “Мамойко, Йилько вийшьов!” Тай я ся зїбрала в єднїм аментї, тай їти, ни йду, ай бїжьу д ньому.

Жони проступили ся, бо надїхало двї фїри. Проїзшї привїтили ся жартливо: “Дай, Божьє, єдно вам, друге нам”. “Бодай-єсте здоровї били”. “Бодай і ви ни кривали”.

— Єднї плачьут, дручї скачьут, проговорила жалїсно товаришка Евки.

— Єдним жьити, другим гнити... Якийсь я раз крихжом лежьала при очьинашьу: Йильцю мїй, ни я ти ся ни догайкаю, ни я ся ни допрошьу, за рїками, за морями, за шьирокими, за глибокими, присни ми ся, хоть присни... А типир вїн вийшьов і ни бїжьит д матери, ай з дороги го переяли, в хижьу завели і бїльшьє ни пустили, ли но з дївков зьвязали, бо тисячї відознали. Тварь, ги калина, волос, як гороховина, в руках сила, в пулярушьах грошьї... Богачья все кортит на велике. Що очьима завидит, за тим бїжьит. Тот любить, оби д нему всьо прилипло. Али Бог і так дає, що скупий здират, а щьасливий пожьиват... Ли но я чьїрез порїг: Йильцю, ходи д матери, а тещья му гварит: “Котрїс му маєтки лишьила, би до тя йшьов?” Як ня сваха привїтила, як би медом примастила... Його маєтки, рїку, мати, бо я го зродила, зростила, в сьвіт пустила і до людей при-

вела. Матери дїтина—солodka, як малина. Та ж. ти, синьочку, душшый бив до ня прийти... А вона гварит: “Обисте знали, що Йилько наш!”

— Мати ся дїтваком торопит, динь і нічь над ним тремтит, а воно ся пак відвертат... Що дїтвак матери кирве випе... Біг страх тирпит, що дїтина стовпом ни стане, коли ї понівірят, або й руку піднимат.

— Він ми днись гварит: “Умирайте”. Ба, коль смерти ни є. Я вже тільки ни буду, щом била. Прийде й для мене година. Як би тобі, ни дай Божье, ми таке повів, ги ти минї, добре би ти било? На тільки є в кожногого голові, оби признав, що то ни файно. В очь ти ни повіст ни еден, а поза плечы сьміх си чьинят. Повідаю му: Вкажь ми, синочьку, ци такі, грошы в Га-мириці, ги коли в нас? А він виянив новейкий грейцар: “Ци такі?” Такі, синочьку, такі... А свекорь му повідат: “Та вкажь матери більшьє”. Він вияв коруну: “Ци такі у вас, мамойко, грошы?”

Такі, синойку, такі... Цїла хижьа сьміхом стала, а в самої слези так і цяпкают... Зимля горит під ногами, голова ни моя, замішьали ся, коло серця біль, трохим жьива... Повно било там людей, як на висїлю, а я гвару: Полонинчьани, бисте си ни думали, що я прийшла, бисте ми лижьку чьиру й булі на вичьирю дали. Ви си всі зробили з мене сьміх. Ни будь вам за гнів, але прийде колись відплата за всьо. Хто ня сотворив, тот і кривду зборонив... Беру плахту і гвару до того страшного: Спровадь ня, синочьку. А він повідат: “Та переночьуйте”. Переночьувала, а сночьи гвару тїй свекрі: Просїт, свекрунцю, би ми теплу сорочьку дарував, я стара, та ціпну від студени. А вона йому повідат: “Хло, а дай матери даку сорочьку”. “Жджьайте, мамойко, няй я тоту дїдру та вам дам”. Добре, синочьку, добре, я си поплатаю. Для старої матери і таке буде.

— Так днись дїти дают тому, що їх під сирцьом виносив і що ся наболїв, заговорила товаришка Евки.

— Переночьувала я, али плахта і посьтіль від слїз моєх мокра била.

Зійшли з дороги на стежку, що вила ся закрутами між луками. Линув сьвіжий, запаший подув, який підтримував на силах утомлених ходом і журбою. Гарне, чисте, глибоке небо сповивало ся ніжним, синім порошком. Під вечір розливали ся пахощі трав, збіжа, землі і смерекових лїсів. Якїсь великі птахи прорїзали повітре, майнули, мов густа, чорна пляма.

Комітет Бойківщини
 Референт Видань
 інж. Ст. Кульчицький

Філадельфія, 1 грудня
 1969 р.

Підготовка Географічного та Історичного
 Збірника Бойківщини.

Комітет Бойківщини піднявся 1968 р. великого діла опрацювати і видати історію цілої Бойківщини, то є племені Бойків на відвічних землях свого поселення обабіч Карпат. Предвиджено видання чотирох збірників/матеріялів до історії/у трьох томах, як серію видань "Бойківщина".

Том I, "Літературна Бойківщина", антологія опрацьована др. Василем Луців вже вийшла накладом і коштом Комітету Бойківщини, яку вже висилається передплатникам і до розпродажі в наших осередках.

Від скорої розпродажі цього першого збірника, залежатиме й скоре видання тому II-го, що складатиметься їх двох Збірників: 1/Географічного і 2/Історичного Збірника, що їх підготову почав Комітет рік тому.

Обов'язки редактора Тому II-го взяв на себе тимчасово Олександр Беречницький. До опрацювання поодиноких тем/розділів/взялись із сердечною готовістю знані науковці, члени НТШ, як теж ряд ідейних і солідних авторів, знавців минулого Бойківщини. Всі автори поодиноких опрацювань творять разом редакційну колегію збірників, запрошується ще інших, зацікавлених тематикою і т.п. наших Збірників.

До Тому II-го "Бойківщина" наспіли дотепер опрацювання: 1. Проф. др. Никола Андрусак - Історія Бойківщини, машин. стор. 82 і політ-адмін. карта XIX ст.

Петро Конасевич

Сагайдачний

2. Проф. др. Ярослав Пастернак - Бойківщина у глибині віків/археологія Бойківщини/, машин. стор. 24 і карта.

3. Проф. др. Іван Тесля - Нарис Географія Бойківщини і карти.

Приобіцяли опрацювати:

4. Проф. Дем'ян Горняткевич—Мистецтво Бойківщини.

5. Проф. др. Василь Луців—Історичні нариси.

6. Інж. Степан Т. Кульчицький—Нарис історії українського лицарства на Бойківщині з картою родових гнізд.

7. Проф. др. Петро Ісаїв—Церква на Бойківщині.

8. Інж. Степан Т. Кульчицький, хор. УГА—Старшинська Школа ГА в Самборі 1919 р.

9. Архітект Никола Фляк—Архітектура Бойківщини.

Юрій Кульчицький—герой Відня 1683 р., а теж Петро Конасевич Сагайдачний та Прадавні часи Бойківщини.

10. Др. Роман О. Климкевич—Геральдика Бойківщини.

11. Бойки в українських арміях ХХ ст.

УГА—сот. Іван Молящий і сот. Іван Турко

УГА—проф. Лев Шанковський

12. Ономастика—назовництво, мова—говірка та народній побут чекають ще на своїх авторів.

До співпраці у Ред. Колегії запрошено вже 2 роки тому: Др. Софію Карпінську, Др. Юліяна Рабія, а останньо теж Др. Евгена Гурка і Др. Богдана Стебельського.

Інж. Степан Т. Кульчицький

реф. видань

Від Редакції Збірників: Підготовча праця

"Історично—Географічного Збірника" ще не є закінченою. Маємо частину тем вже опрацьованих, інші є ще у рукописах а деяких ще зовсім бракує. Подаємо цей комунікат—зіставлення Реф. Видань, щоби кожен мав нагоду зацікавитися цією ділянкою нашої праці а охочих запрошуємо до співпраці та чекаємо на Ваші зауваги, поради, доповнення. Окреме наше прохання до тих, які взяли би на себе опрацьовання бракуючих тем або нових, тут не згаданих.

Олександр Берегницький

Замовляйте—купуйте—читайте "Літературна Бойківщина"

Б О Й К І В С Ь К И Й   М У З Е Й

Комітет Бойківщини з осідком у Філадельфії розпочав збірку експонатів з терену Бойківщини. Найбільшу увагу звернено на зібрання знімків дерев'яних церков, дзвіниць, придорожних хрестів і т.п. Зрештою кожна ділянка нашого життя на Бойківщині повинна знайти своє відзеркалення в нашій наразі ще дуже скромній збірці, але при активній співучасті всіх нас-ми зможемо вкортці похвалитися великими успіхами.

Заклики-звернення Комітету Бойківщини знаходять охочих Земляків, які пересилають чи то світлину чи іншу памяткову річ до Комітету, щоб вона послужила для всіх та була доказом багатства, краси Бойківщини або свідком релігійної, національної чи іншої діяльності Бойків.

Деякі світлини та матеріали а зокрема спомини вже використано у нашому квартальнику "Літопис Бойківщини".

Важливим чинником у нашій праці є улаштування вистав, бо вони безпосередно промовляють до глядача. Такі вистави відбулися у Філадельфії, Торонті, Гамільтоні та Бофало, викликаючи у приявних велике зацікавлення. Є рівнож повна збірка народної ноші, писанок, вишивок та придбано вже багато цінних видань з бойківською тематикою. Деякі з тих збірок є приватною власністю, але їх можна кожночасно використовувати для загальних потреб.

Це є початки "Бойківського Музею" і треба започатковану працю даліше провадити.

К Н Я Ж И Й   Д А Р

Бойківський Музей у Філадельфії збагатився дорогоцінним експонатом а саме Іконою Божої Матері з Лужка Горішного, Старосамбірщина. Ця ікона лежала на тетраподі старої дерев'яної церкви, що її збудовано ще з початком ХУІІІ ст. По розібранні цієї церкви в 1906 р. та здвигненні величавого мурованого храму, що досьогодні пишається серед села, тодішний дяк

Кондрад Бусяк прикрасив згаданою Іконою своє мешкання. В 1944 р. син покійного вже Кондрада Юліян, колишній воїн УГА та карний член ОУН, вибіраючись з цілою родиною на скитання, взяв із собою Ікону. Вона берегла його, дружину та трое дітей в часі воєнного лихоліття.

І оце тепер на поклик Комітету п.Юліян, як вірний син Бойківщини, відгукнувся найціннішою для нього пам'яткою та дарував Лужецьку Ікону на власність Музею.

Оцією дорогою складаємо п.Юліянові Бусякові щиро-сердечну подяку за цей княжий дар і закликаємо всіх колишніх мешканців Зеленої Бойківщини піти слідами свого жертовного земляка та негайно приїждо Музею всі пам'ятки з нашої Верховини: -Ікони, релігійні образці, світлини, мальовані картини, вишивки, зразки строїв, місцеву кераміку, посуд, знаряддя, писані матеріяли/пісні, перекази, вірування, легенди, приповідки, сміховинки, описи історичних місць, історію сіл, міст і т.п./.

Віримо, що всі свідомі Земляки відгукнуться на цей поклик і в недовзі приміщення Музею заповняться численними експонатами, що гідно зарепрезентують славне історичне минуле й багату культурну спадщину нашої Зеленої Бойківщини!

Експонати слати адресу Комітету Бойківщини.

Референт Музею Бойківщини

Слесандер Татомир

Н О В А   К А Т А С Т Р О Ф А

...."Цілий червень у нас падав дощ і нічого не можна було робити. А потім вода заляла весь город і ввійшла до хати на 80 см. Тепер коло хати ніщо не лишилося, все один намул..." Стакі відомості приходять із Зах. України. Повінь знищила великі простори Карпат. СФУЖО започатковало акцію допомоги. Треба нам усім прийти не лише з матеріяльною допомогою.

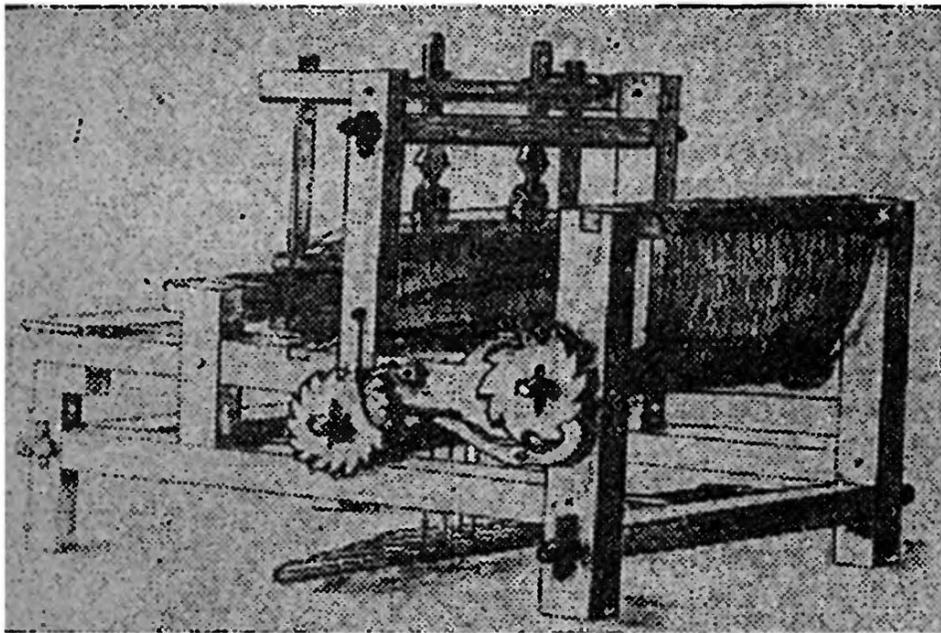
/Подано за журналом "Наше життя" ч:8/1969 р.

СКАРБИ МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ БОЙКІВЩИНИ

У червні і перших числах липня цього року у Львові була влаштована виставка «Матеріальної культури Бойківщини». Виставку організували Львівська обласна організація Українського товариства охорони пам'яток історії та культури і Львівський музей етнографії та художнього промислу АН УРСР.

Крім делких експонатів, які були виставлені музе-

народної творчої думки та промисловості бойків, які живуть по обох сторонах Карпат — на Прикарпатті і Закарпатті. Було показано 125 гарно оформлених зарисовок-акварелей, які є результатом багаторічного дослідження і праці А. А. Бодника. Всі вони, крім етнографічної цінності, відзначаються художньою майстерністю, чистотою кольорів і тонів. У

Кросна із Закарпаття. Початок ХХ ст.

єм (одяг, тканини та речі домашнього побуту), на виставці, в основному, експонувалися документальні малюнки з пам'яток матеріальної культури Бойківщини у виконанні працівника Львівського університету Андрія Андрійовича Бодника.

Ця своєрідна і, до речі, прекрасна виставка мала на меті показати багатство

зарисовках автор показав себе не лише великим знавцем бойківської матеріальної культури, але і справжнім художником. Він намагався висвітлити і показати історію розвитку знарядь праці та водночас ривчити діалектну народну лексику різних видів місцевого виробництва. Тут відображені льонарство та виготовлення волокна, ткац-

тво, сукнарство, поворозництво, млинарство, олійництво, одяг і взуття, весільні реквізити, знаряддя

сілського господарства, народне будівництво тощо.

Слід відмітити, що виставка користувалася великою популярністю. Її оглянули відвідувачі не лише зі Львова, але і з різних міст України: Харкова, Одеси, Сімферополя та інших. У книзі вражень всі вони виражали величезне задоволення і вдячність авторові за велику та цінну роботу.

Ось, слова викладача Львівського політехнічного Інституту: «Випускники наші і правнуки будуть вдячні Вам, Андрію Андрійовичу, за ту величезну працю, яку Ви провели...».

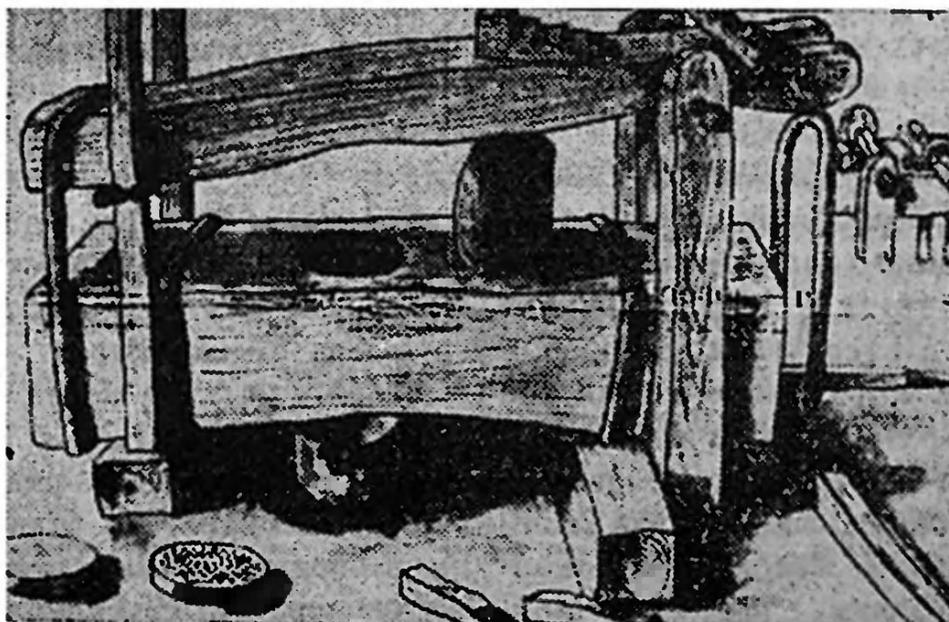
Інший науковець пише: «Всі експонати виготовлені прецизійно, з великою ху-

дожньою майстерністю та любов'ю. Бойківщина, з народних гушавин якої вийшов геніальний титан праці Іван Франко, показана на виставці з дуже цінного боку... Вона повинна стати зразком, як слід би організувати подібні виставки Гуцульщини та Лемківщини... Побажано, щоб виставку краще розрекламувати».

Зустрічається й такий запис: «За велику працю скромній людині варто бути вдячним».

Всіх записів в книзі вражень понад сто. Всі вони теплі, сердечні, написані з любов'ю до культури наших славних предків, з великою вдячністю до автора, який провів таку велику і цінну працю.

М. Савка

Олійниця на важіль з Старосамбірського району. Початок ХХ ст.

Редакція поміщує з "Нашого Слова", Варшава, липень 1969 р. згадку про першу виставку влаштовану у Львові а саме: "Матеріальної культури Бойківщини".

Бойківські наради в Торонті

Неділя, 5-го жовтня ц. р., була дуже успішна в оживленні праці Відділу Комітету Бойківщини в Торонті, Канада. Цього дня провід Відділу й активніші члени вітали на своїх нарадах представника Центрального Комітету з Філадельфії мгр. Мирона Утри-ска. У своїй дев'ятій промові представник Централі вичерпно з'ясував цілі, завдання і працю Централі, Відділів та Мужів Довіря на терені ЗСА і Канади.

За півтора року діяльності зорганізовано 5 Відділів, покли-кано 25 Мужів Довіря та деяке число звязкових на менші місцевості. Видано 4 числа кварталника Бюлетеня „Бойківщина“ та започатковано видавання журналу „Літопис Бойківщини“, для продовження діяльності самбірського музею „Бойківщина“, якого вже цього року вийшло два числа, а третє в друку. Перший Збірник „Літературна Бойківщина“, який є ластівкою книжкових видань Комітету, вже надрукований і є в оправі. Буде це поперх 400-сторінкова книжка, яка охоплює перлини літературної творчості минулих і сучасних бойківських письменників.

До майбутнього музею зібрано вже чимало експонатів бойківської ноші, народньої творчості, памяток церковного будівництва та ікон, усі видання самбірського „Літопису Бойківщини“ та чимало книжкових і інших видань про Бойківщину. Видано картку з показом жіночої ноші.

Зібрано повністю фонди на книжку „Літературна Бойківщина“ та започатковано збірку на „Історичний Збірник“ Улаштовано ряд Зустрічей, Бойківських Вечорів, Виставок і Живих Газет. В українській пресі за цей час появилось біля сто статей і повідомлень про „Бойківщину“.

Після доповіді та цікавої конструктивної дискусії вибрано на містоголову до Центрального Комітету д-ра Євгена Гурка, як представника Канади та до редакційної колегії „Історичного Збірника“ д-ра Богдана Стебельського і д-ра Євгена Гурка.

Дальшу частину нарад присвячено прощанню голови Відділу п. Вслодимирові Добрянському, який виїжджає до Каліфорнії. Його обов'язки у Відділі перебрав місто голова д-р Є. Гурко.

Подав МУ

/передрук "Америка" ч:194 з дня 218 жовтня
1969 р./

З'ЇЗД БУВШИХ МЕШКАНЦІВ НАДСЯНСЬКИХ СІЛ

У пресі появилися дописи про вдалу стрічу б.мешканців Беньової, Буківця і Сянки-положених у джерел Сяну над якими царює чудова у своїй красі та величї гора Галич.

Про ті села, їх минуле життя та знищення були спомини в "ЛБ"ч:2.

З'їзд відбувся 30/31 серпня ц.р. в Істоні, Па при співучасті понад 60 односельчан, які прибули з ЗСА і Канади, щоби вислухати Службу Божу в наміренні живих односельчан, які пройшли тернистий шлях та розкинені по всій території ССРСР включно з далеким Сибіром. Деяка частина опинилася в Вільному Світі та включилася в ряди тих організацій, які стремлять до визволення України. Відправлено Панахиду за всіх тих, які віддали своє життя за волю України.

Опісля відбувся спільний обід, який відкрив п.Р. Тимчук а програмою кермував п.А.Рочий. У програмі були: Лист Л.Тимчук про ліквідацію згаданих сіл, деклямація Оксани і Марусі Зелінських "Про Беньову", В.Цекот реферат про минуле, та теперішній стан сіл, П.Пироганич говорив жорстокі роки другої світової війни та участь односельчан в рядах УПА і І Укр. Дивізії. Споминами ділилися ще: М.Симанич, Д.Когут, Г.Мільчаковський та А.Рочий, який просив не забувати про наші рідні сторони, де ворог безпощадно знищив надбання наших дідів та батьків, а їхні могили зрівнав з землею, не залишаючи ані одного хреста цілим. Сумують гори, сумно шумлять ліси, схиливши гілки над могилами поляглих в нерівних боях вояки УПА.

Подяка належиться землякам з Істону за підготовку та смачний обід, зокрема родинам Когутам і Яремчукам.

/Подано на основі допису П.Пироганича, шкода, що Редакція ЛБ не одержала світлин, віршів про Беньову а в дописі не згадано про те, що це Бойківщина./

Просимо всіх організаторів З'їздів та Бойк. імпрез надсилати дописи, матеріяли та світлин.

50-літний Ювілей Подружжя Краянів

ПАВЛА Й ЮСТИНИ ГОЛОВЧАКІВ

Небуденна подія для б. мешканців Лужка Горішного на Бойківщині відбулася 5 жовтня ц.р. в Трентоні з нагоди 50-літнього подружого життя, сеніорів Павла і Юстини Головчаків, які тепер перебувають в Брістолю, Па. Дбайливо підготоване родинне свято увінчалось успіхом.

На це свято приїхало з ЗСА і Канади понад 120 б. мешканців Лужка Гор./Старосамбірщина/ та запрошених гостей.

По Божественній Літургії в наміренні Ювілятів відбулося прийняття - бенкет, яким проводив п. І. Головка а молитву провів о. декан Атаманюк. Від колишніх Лужчан сердечно вітав Ювілятів О. Татомир і закликав до моральної та матеріальної співпраці з Комітетом Бойківщини у всіх його акціях а зокрема видавничих.

Друг бл. п. Михайла, сина Ювілятів, зворушливо вітав їх Сороківський з Канади. Від Ювілятів дякував син, інж. Ю. Головчак. На закінчення переведено збірку на "Фонд Бойківщини" та зроблено спільну світлину.

Односельчани з Канади передали на спомин мистецький образ Лужка Горішного.

/Подано на основі листа О. Татомира./

СТРІЧА ОДНОСЕЛЬЧАН

З нагоди приїзду Василя Петричковича до Теодора в Бурлінгтоні, Онт., Канада відбулася гостина в домі Почесного Члена Бойківщини Андрія Барили і Стецьковичів. Зійшлися б. мешканці села Мшанець, Михновець, Бистре, Хаців та інші а саме ті, що від років мріяли про зорганізованя Комітету Бойківщини. Розмовами, піснями та споминами згадувано "Зелене Підгір'я", як це назвав їхній односельчанин, письменник Іван Смолій. Збірку на "Фонд Видань" перевели І. Сенчишак та М. Паращак, яку в сумі 27 дол. переслано до Комітету.

Родина Стецьковичів може бути гордою за своїх дітей, вихованих в українському дусі, активних на терені місцевої громади. Недавно відбулися весілля сина Нестора і дочки Наталки, раділи і родичі і чисельна весільна громада, бо ж молоді знайшли своїх українців. Вітаємо Вас і ще раз засилаємо ширі побажання.

С У М Н А   С Т О Р І Н К А .

Наші Втрати

Комітет Бойківщини з глибоким жалем повідомляє Краянів і Українську Спільноту про Тих, що відійшли від у Вічність а походили з Бойківщини, працювали для добра і слави не лише вузкої округи, якою для Них була Бойківщина, але для цілої України.

Нехай буде Їм Вічна Пам'ять!

- Бл.п. Всеч.Отець Микола Баранецький, довголітний парох Якубової Волі, пов.Дрогобич, таб. Бісенгофен та в Патствн, Па-ЗСА.
Олена Залізник, член Секретаріату СКВУ й Президент Світової Федерації Укр.Жін. Організацій, народжена в Сенечолі.
Теофан Волосянський, Муж Довір'я Комітету Бойківщини на Н.Йорк, Член-Основник і Член Управи Укр.Хору "Думка", народж. в Старому Самборі. Помер у Брукліні, Н.Й.
Павло Шимін, активний політично-суспільний діяч. Народж. в Михнівці, повіт Турна. Помер в Рачестері, Н.Й.

В нашому народі існувало повір'я, що за покійниками не вільно плакати, не вільно голосити, бо сльози обтяжують могилу так, як слітний дощ подільський чернозем. /Уривок із статті А.Кігічака "Квітучі Береги" /
Молитвами, згадкою та працею зберігаймо
Їхню Пам'ять!

/Редакція подала лише некрольоги, які одержала. /
У Філядельфії помер бл.п. Степан Кузьмин, підст. УГА, активний діяч Турчанщини. Найблиzca родина померлого, братанок Вас. Кузьмин з дружиною складають усім щирю подяку, що доглядали, опікувалися і несли допомогу та розраду в останніх роках життя бл.п. Ст. Кузьмина. А зокрема панству Воскресам, Галі і Миронові Утрискам, лікарям др. В. Салякові і др. Вол. Войтовичу, Марії і Мосифові Лупаням, Іванові Щупаківському та многим іншим. Хай Всевишній нагородить всіх сторицею!

ВИДАВНИЧИЙ ФОНД БОЙКІВЩИНИ

Нижче поміщуємо виказ жертводавців, що зложили свої пожертви на Видавничий Фонд від липня:

Група "Добродіів":

Остап Винницький і Микола Ігнатович по 50.-Дол.

Група "Приятелів":

Петро Піх і Михайло Творинський по 25.- Дол.

М. Гриневич, Стефанія Стебницька, Теодор Ігнатович, Роман Майдан по 20.- Дол.

Др. Гарбовський Богдан, М. Тарчанин і Іван Кульчицький Вовчок по 15.- Дол.

Інж. Олександр Турчин, Я. Хашівський, І. Різень, М. Баранецький, Григор Лазор, Борис Парфенюк, Ст.

Ралько, Осип Курчик, Дм. Сухар, Михайло Кушнір, Григорій Бадівський, Володимир Добрянський, Во-

лодимир Ігнатович, Петро Скоць, Микола Шемердяк, Василь Тацяк - зложили по 10.- Дол. І. Лесейко 8.-

Роман Стахур і Никола Ровдич по 6.- Дол.

Катерина Сліпець, Василь Горбатюк, Володимир Блищак, Михайло Гальків, М. Гадзаман, Павло Серета,

Ст. Пікелко, Іван Копанишин, Юрій Головацький, Іван Піх, Стефан Піх, Богдан Сольчаник, Михайло

Мисків, П. Гарматій, Василь Матіяш, "Говерля"-

крамниця взуття, Гнатів, Степан Терлецький, Марія Гординська і Наталя Крупська по 5.- Дол.

Др. Володимир Юзвяк 4.50 Дол. Мих. Княжинська 4.-

Іван Пеленський і Ярослав Гайвас по 3.-Дол.

Орест Шеремета, О. Твардовський і М. Матіяш по 2.-

о. Ярослав Пасічинський, Олександра Шпиталь, Богдан Чайковський, Микола Захаріяевич, Іванна Петик і Ст. Кушпер по 1.- Дол.

Всім жертводавцям Комітет Бойківщини складає щиросердечну подяку. Хто черговий ?

Збіркові листи переслали:

Осип Пинянський Канада Дол. 351.-

Богдан Сольчаник - ЗСА " 40.-

Мгр. Широн Утриско - ЗСА " 95.50

Григорій Лазор - Канада " 30.-

Усім збірщикам щире Спасибіг за труд.

Додатковий Виказ

Пожертв на Видавничий Фонд "Бойківщини" :

В часі по 28, листопада 1969 р. зложили ще на Видавничий Фонд "Бойківщини" слідуєчі особи:

До Членів Приятелів дійшов Федір / і Андрій / Дубей вплачуючи 30.- Дол.

До Спомагаючих Членів дійшли:

Борис Парфенюк -вплачуючи 11.- Дол. та : пл. Тимотей Гарасим, Варвара Максимич, Омелян і Зофія Коморовські, Кліян Головчак, Сасиль Головчак, Степан Паславський, Теодоро Флунт, Олекса Пліщук, Григорій Лазор, Михайло Петула, Іван Дзіндзюра, Микола Головчак, Іван Головка, по 10.-Дол.

Дрібніші влати: Антін Гут 9.- Дол.

По 5.- Дол.: Осип Рабовенська, Проф. Клим Писанчин, Юліян Фусяк, Володимир Стебельський, Тимко Досяк, Микола Букачик, Николай Блендей, Осип Нищот, Борис Сороківський, Дмитро Пуцило, Ліда Товарницька, Божена Рокитська, Осипа Дмитришин, Роман Голуб, Петро Годованець і Катерина Пак. По 3.- Дол. влатили: Никола Кузан, Франк Якубович, та по 2.- Дол. зложили: Михайло Бачинський і Микола Німчук.

Усім жервтодавцям щира подяка, а зокрема збірщикам п.Іванові Головці і п.Василеві Пащаківі.

Просимо о дальші пожертви.

--- ! ---

НА ПРЕСФОНД. "ЛІТОПІСУ" В ЛИСТОПАДІ ЗЛОЖИЛИ:

П. Степан Макар 6.-Дол. Проф. Клим Писанчин 5.-, п. Омелян і Зофія Коморовські 4.- Дол. п. Іван Городиський 2.-Дол. і по 1.- Дол.: Микола Сеновят, Божена Рокетська і Борис Парфенюк.

--- ! ---

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ КНИЖКА "ЛІТЕРАТУРНА БОЙКІВЩИНА"

видана Комітетом Бойківщини. Ця чудова книжка з перлинами Бойківської Творчості -великого формату - гарно оправлена коштує лиш 7.- Дол.

Замовляйте її в Секретаріаті Комітету - залучуючи чека на 7.- Дол.

--- ! ---

Пресовий Фонд "Літопису".

На Пресовий Фонд "Літопису Бойківщини" в останньому часі зложили: Іван Лесейко 8.- Дол., О.Винницький 6.-Дол. Марія Гординська 5:- Дол. Др.Володимир Юзвяк 4.50 Дол. Др.Богдан Гарбовський і М.Княжинська/Турчини/ по 4.-Дол. Степан Терлецький і МБСелешко по 3.- Дол. Іван Цепін, Орест Шеремета і Ярослава Сидорак по 2.- і Т. Кунцяк 1.15 Дол. та: Василь Пашак, Віра Кашинець, Леонтиня Гошовська, Марія Семків, Анна Михайлович, Василь Стебницький, Олександр Мінкович, Василь Коруд, о.С.Гарванко, Марія Нестерчук, К.Кузьмак, Данило В., Пироганич П. по 1 дол. Усім жертводавцям щира подяка.

Ті що розбудовують Видавничий Фонд.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п.Теофана Волосянського, п.Оксана Малюца перевела збірку на видавничий Фонд Бойківщини.

Датки зложили: п.Оксана Климович 25.-Дол.

По 10.- Дол.: Ярослав Гузар, Ольга і Микола Зацухні, Олесь і Ненсі Копистянські, і Оксана та Антін Малюци, і Микола Матійцьо.

По 5.- Дол.дали:Володимир Лесик і Роман та Орися Свистуни.

Всч.о.др.Володимир Грабець з Палмертон, Па. зложив 20.00 дол.на Видавничий Фонд Бойківщини.

Редакція просить вибачення ВШ.Пана Остапа Гаца, що при його прізвищу подано "Др.".Сталося це через звичайне переочення.

Редакція ЛБ одержує готові списки пожерт та інших вplat із Комітету Бойківщини і тому просимо всі адміністраційно-фінансові справи поладнувати у Філадельфії.

Комітет Бойківщини дякує всім жертводавцям, збірщикам та ініціаторам збірок.Завдяки таким ідейним і жертвеним землякам наш Комітет видав книжку "Л-і-т-е-р-а-т-у-р-н-а Б-о-й-к-і-в-щ-и-н-а"

